

A ŠTO NAKON MOŽDANOĞ UDARA? - OBITELJ I AFAZIJA

Projekt: "Logopedska patronaža u obitelji osobe s afazijom"

ŠTO JE AFAZIJA?

Afazija je jedna od najrazornijih posljedica moždanog udara. Javlja kod otprilike 40% pacijenata koji su preboljeli moždani udar, a kod polovice tih pacijenata jezične teškoće ostaju trajno.

Kao posljedica oštećenja mozga, afazija je stečeni poremećaj komunikacije koju karakterizira umanjena sposobnost razumijevanja, produciranja i upotrebe jezika. Šire gledano, afazija može umanjiti mogućnost proizvodnje uporabe i drugih simboličkih sustava jer ne zahvaća samo pisani, govoreni i gestovni jezik, već i druge kognitivne i motoričke funkcije.

S logopedskog stajališta afazija ne uključuje razvojne jezične teškoće, motoričke govorne teškoće (mucanje, apraksija, dizartrija) niti jezične poremećaje nastale kao posljedica psihijatrijskih oboljenja.

Druge teškoće u govoru i jeziku mogu biti prisutne kao samostalna posljedica oštećenja mozga ili mogu egzistirati zajedno s afazijom, a to su: dizartrija, apraksija/disapraksija, afonija/disfonija, disfagija.

MKB-10 ih razlikuje pod sljedećim šiframa:

- **R47 Poremećaji govora, nesvrstani drugamo**
 - ... R47.0 Disfazija i afazija
 - ... R47.1 Dizartrija i anartrija
 - ... R47.8 Drugi i nespecificirani poremećaji govora
- **R48 Disleksija i druge disfunkcije izražavanja, nesvrstane drugamo**
 - ... R48.0 Disleksija i aleksija
 - ... R48.1 Agnozija (nemogućnost spoznavanja)
 - ... R48.2 Apraksija (nemogućnost izražavanja)
 - ... R48.8 Druge i nespecificirane disfunkcije izražavanja

KLINIČKA SLIKA AFAZIJE

uzrok oštećenja
(moždani udar, tumor, infekcije mozga, traumatsko oštećenje mozga, neurodegenerativne bolesti mozga)

mjesto
oštećenja

opseg
oštećenja

SIMPTOMI AFAZIJE

teškoće u proizvodnji riječi i rečenica

- ... agramatičan, isprekidan govor
- ... teškoće dosjećanja riječi

teškoće razumijevanja

- ... govora
- ... naloga/uputa
- ... procitanog/pisanog sadržaja

teškoće u čitanju i pisanju

- ... neprepoznavanje slova
- ... nemogućnost čitanja riječi i rečenica
- ... nemogućnost pisanja riječi i rečenica

VAŽNOST RANE REHABILITACIJE

Rehabilitacija osobe s afazijom individualiziran je terapijski postupak s naglaskom na ublažavanju specifičnih jezično-govornih teškoća utvrđenih tijekom logopedске dijagnostike u koju su, uz pacijenta i uvid u medicinsku dokumentaciju, uključeni i članovi obitelji.

CILJEVI REHABILITACIJE

LOGOPEDSKA TERAPIJA

oporavak jezičnih sposobnosti radom na svim oštećenim komunikacijskim modalitetima i fokusiranje na ona jezična područja u kojima osoba ima najviše teškoća

jačanje očuvanih jezičnih modaliteta i ponašanja

kompenziranje jezičnih oštećenja u terapijskom postupku i uvođenje različitih oblika potpomognute komunikacije

EDUKACIJA

učenje obitelji i njegovatelja kako uspješno komunicirati s osobom s afazijom radi poboljšanja komunikacijskih sposobnosti

edukacija osoba s afazijom, njihovih obitelji, njegovatelja i šire **okoline o prirodi poremećaja**, tijeku terapije i prognozi oporavka

PODRŠKA

djelovanje liječnika obiteljske medicine i patronažne sestre kao podrške u primarnoj zdravstvenoj zaštiti s ciljem upućivanja pacijenata na potrebne specijalističke pregledе i terapijske postupke

uvođenje psihološke podrške osobi s afazijom radi povećanja motivacije tijekom oporavka

uvođenje psihološke podrške obitelji radi očuvanja pozitivne obiteljske dinamike u dugotrajnom procesu oporavka

S obzirom na složenost kliničke slike afazije, individualne jezično-govorne značajke osobe s afazijom i eventualno druge pridružene teškoće u govoru i jeziku (afonija/disfonija, disfagija) rehabilitiraju se primjenom različitih vrsta i oblika terapija.

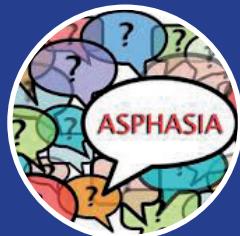
PLANIRANJE TERAPIJE

Pri planiranju terapije, ponajprije je važno imati na umu kvalitetu života osobe s afazijom, a koju određuje veći broj činitelja, kao što su: *sudjelovanje osobe u svakodnevnim aktivnostima, osobne karakteristike, prepreke i olakšavajuće okolnosti sredine kao i očuvanost tjelesnih funkcija oboljele osobe.*

TKO SVE PRUŽA PODRŠKU OBITELJI OSOBE S AFAZIJOM?

logoped

Logoped je temeljna karika u rehabilitaciji osobe s afazijom, koja podrazumijeva procjenu, dijagnosticiranje i terapiju govora, jezika i komunikacije.

Logoped provodi kliničko-edukacijske usluge, informiranje i edukaciju okoline o afaziji te provođenje znanstvenih istraživanja za unapređivanje postupaka u radu s osobama s afazijom.

liječnik obiteljske medicine

Liječnik obiteljske medicine jedan je od prvih sudionika u podršci obitelji i pacijentu s afazijom jer je on taj koji osobu s afazijom i njenu obitelj od samog početka bolesti upućuje u uzroke, tijek i prognozu oporavka s obzirom na provedene dijagnostičke pretrage te medikamentoznu terapiju.

Uz to, liječnik upućuje pacijenta s afazijom logopedu na logopedske vježbe i preporučuje uključivanje i ostalih specijalista u liječenje.

neuropsiholog/psihiyatror

Psihiyatror i neuropsiholog su, uz logopeda i liječnika obiteljske medicine, članovi tima koji sudjeluju u oporavku osobe s afazijom. Mnoge osobe s afazijom se suočavaju s pratećim psihiatrijskim/psihološkim simptomima. Zbog toga je bitan multidisciplinarni dijagnostički postupak, terapija i emocionalna podrška osobi s afazijom, njenoj obitelji i široj okolini.

SURADNJA SVIH STRUČNJAKA

Optimalni napredak pacijenta s afazijom moguć je ponajprije pravovremenom suradnjom svih stručnjaka uključenih u njegov oporavak. Razmjenom mišljenja i zaključaka opservacije o pacijentu doprinosi se sveobuhvatnom planiranju postupaka rehabilitacije. Liječnik obiteljske medicine specijalist je koji objedinjuje sve nalaze i mišljenja te upućuje pacijenta i njegovu obitelj u daljnje postupke.

SURADNJA LIJEČNIKA OBITELJSKE MEDICINE I LOGOPEDA

Suradnja liječnika obiteljske medicine i logopeda vrlo je bitna radi što bržeg i uspješnijeg oporavka osobe s afazijom.

Liječnik obiteljske medicine glavni je pružatelj medicinske podrške osobi s afazijom i njezinoj obitelji nakon provedene hospitalizacije i stacionarne rehabilitacije. On prati tijek bolesti, oporavak u razdobljima između različitih specijalističkih pregleda i što je najvažnije, poznaje obitelj i pacijenta prije početka bolesti, što ga čini važnim čimbenikom u ponovnom uspostavljanju komunikacije unutar obitelji s ciljem povratka na obrasce svakodnevnog života prije početka afazije.

Logoped u suradnji s liječnikom obiteljske medicine ostvaruje kontakt s pacijentom i njegovom obitelji dobivajući pri tom specifična saznanja koja će mu pomoći pri planiranju daljnje terapije.

Logopedska terapija afazija provodi se kao javno-zdravstvena usluga u svim kliničkim centrima, općim i specijalnim bolnicama, poliklinikama i domovima zdravlja.

A ŠTO NAKON MOŽDANOГ UDARA? - OBITELJ I AFAZIJA

Jedan od ciljeva ovog projekta je utjecati na kvalitetu života osobe s afazijom te razvijati usluge koje podižu kvalitetu zdravstvenih programa u skladu s programima javnog zdravstva koji djeluju pod sloganom «Zdravlje 2020 - zdravlje za sve». Tu poglavito mislimo na razvijanje patronažne mreže za logopedske usluge koje bi se pružale nepokretnim ili teško pokretnim osobama s afazijom u njihovom domu.

Hrvatska verbotonalna udruga

Poliklinika za rehabilitaciju
slušanja i govora SUVAG
Ulica kneza Ljudevita Posavskog 10, Zagreb
Telefon: (01) 46 29 772, (01) 46 29 773
E-mail: zagreb@suvag.hr, www.suvag.hr

Uredile:

doc.dr.sc. Adinda Dulčić, prof.logoped
Darija Hercigonja Salamoni, prof.logoped

Pripremile:

Martina Vuković Ogrizek, prof. logoped
Rafaela Martić, prof.logoped